

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stg. Samenw.verband PO 27-05 Zaanstreek

**Onderzoek bestuur en
samenwerkingsverband**

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 29 april 2024

Samenvatting

Tenminste eens in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs elk bestuur van een samenwerkingsverband in Nederland. We hebben bij Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO 27-05 Zaanstreek onderzocht of het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uitvoert en de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs realiseert. Daarnaast hebben we onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het samenwerkingsverband op orde is en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer (zie Onderzoekskader 2021, bijlage 1).

Context

Sinds twee jaar kent het samenwerkingsverband wijzigingen in personen op cruciale posities. Zo is het samenwerkingsverband gaan werken met een coördinatieteam van drie personen, waarvan er twee nieuw in deze functie startten. Tevens zijn de drie schoolbestuurders die met elkaar het bestuur van het samenwerkingsverband vormen alledrie in de laatste twee jaar bij hun schoolbestuur gestart. De kleine schoolbesturen laten zich in het bestuur vertegenwoordigen door de twee grote schoolbesturen. Het bestuur en coördinatieteam werken voortvarend aan de uitvoering van het ondersteuningsplan dat het bestuur twee jaar geleden vaststelde en aan de doorontwikkeling van het beleid dat in het nieuwe ondersteuningsplan moet komen te staan.

Wat gaat goed?

- Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen een zo passend mogelijke plaats op een school. Hiervoor heeft het verband een divers aanbod beschikbaar. Wel wordt het steeds moeilijker om passend onderwijs te realiseren omdat de scholen voor gespecialiseerd onderwijs vol raken;
- Voor leerlingen die niet in staat zijn tot volledig schoolbezoek is er binnen het samenwerkingsverband een aanbod waar deze leerlingen kunnen toewerken naar het volgen van (volledig) onderwijs;
- Het samenwerkingsverband werkt samen met relevante partners in de regio, zoals de gemeenten, jeugdzorgaanbieders, het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs en ook de voorschoolse aanbieders;
- De scholen waarderen de adviezen die zij krijgen over ondersteuningsbehoeften van leerlingen;

Bestuur: Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO 27-05 Zaanstreek
Bestuursnummer: 21590

Nummer samenwerkingsverband
PO2705

Gemeenten binnen de regio: Zaanstad, Oostzaan en Wormerland

Aantal aangesloten schoolbesturen en scholen: zeven schoolbesturen met in totaal 75 scholen

Totaal aantal leerlingen in de regio: ruim vijftienduizend leerlingen

Scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

obs De Lindenboom (18SC)

cbs De Evenaar (09CL)

De Vrije School Zaanstreek (06RD)

Onderzoekperiode: maart 2024

- Het samenwerkingsverband neemt tijdig en op zorgvuldige wijze besluiten over de toelaatbaarheid van leerlingen tot het gespecialiseerd onderwijs;
- Het bestuur werkt met een stelsel voor kwaliteitszorg en voert het ondersteuningsplan uit. Daarbij betreft het ook onafhankelijke informatiebronnen zoals uit de wetenschap;
- Het bestuur en intern toezicht zijn deugdelijk gescheiden en de raad van toezicht vervult zijn wettelijke taken als intern toezichthouder;
- Het samenwerkingsverband heeft een functionerende ondersteuningsplanraad;
- Het bestuur evalueert en betreft de uitkomsten van evaluaties bij het vervolg van het beleid. Dit is een sterk punt van het bestuur en maakt dat wij de kwaliteit op de standaard BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog als Goed waarderen;
- Er is sprake van deugdelijk financieel beheer met een werkende planning- en controlcyclus.
- Uit het jaarverslag en de interne meerjarenbegroting blijkt een gezonde financiële positie voor nu en in de nabije toekomst.

Wat kan beter?

- Het bestuur kan meer aandacht besteden aan het betrekken van de juiste tweede deskundige bij het nemen van besluiten over de toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs;
- Het bestuur kan het kwaliteitsbeleid doorontwikkelen voor een beter zicht op de doelmatige besteding van de ondersteuningsmiddelen. Het bestuur realiseert zich dat en werkt hier actief aan;
- het bestuur kan in zijn verantwoording in het bestuursverslag een zichtbaarder koppeling maken tussen de (strategische) doelen en de inzet van middelen;
- De raad van toezicht kan in zijn verantwoording in het jaarverslag meer toelichting geven op enkele van zijn wettelijke taken.

Wat moet beter?

We hebben geen bevindingen waaruit blijkt dat het bestuur zich moet verbeteren.

Vervolg

Omdat het bestuur voldoet aan de basiskwaliteit is er geen aanleiding is voor het maken van vervolgspraken onderzoeken we het bestuur en samenwerkingsverband opnieuw over vier jaar.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek	9
3.	Resultaten verificatie-activiteiten	19
4.	Reactie van het bestuur	21

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in maart 2024 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO 27-05 Zaanstreek. In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?
2. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Werkwijze

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur.

Standaard	Onderzocht
Realisatie passend onderwijs	
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen	•
RPO2 Regionale samenwerking	•
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	•
Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	
BKA1 Visie, ambities en doelen	•
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we onderzoeks- en verificatie-activiteiten uit. Daarbij betrekken we belanghebbenden bij het samenwerkingsverband.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek bestond uit onderstaande activiteiten.

Documentanalyse

Voorafgaand aan het onderzoek hebben we documenten van en over het bestuur en samenwerkingsverband geanalyseerd, waaronder het ondersteuningsplan 2022-2024 met bijlagen, het jaarverslag 2022, de statutenwijziging d.d. 2018, het jaarplan 2024, een recente zelfevaluatie van het bestuur met bijlagen waarnaar het bestuur in de zelfevaluatie verwijst.

Rondetafelgesprekken

We voerden rondetafelgesprekken met ouders, schakelfunctionarissen tussen het samenwerkingsverband en de scholen, met schoolleiders uit het gespecialiseerd en regulier onderwijs over hun ervaringen met het samenwerkingsverband, met gemeentelijke (zorg)partners over de rol die het samenwerkingsverband in de regio vervult in de aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp, en met verantwoordelijken voor de ondersteuningstoewijzing en toeleiding naar speciale scholen in combinatie met een dossieranalyse. Tot slot voerden we een startgesprek met het bestuur en coördinatieteam.

Verificatie-activiteiten

We hebben dit onderzoek mede ingericht met verificatie-activiteiten op aangesloten scholen van het samenwerkingsverband. Met verificatie-activiteiten toetsen we in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het samenwerkingsverband en het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt. We verwachten van het bestuur dat het zicht heeft op de uitvoering van de afspraken uit het ondersteuningsplan binnen het samenwerkingsverband en op de scholen en dat het hierop stuurt. Daarnaast geven de verificaties ons zicht op enkele aspecten van passend onderwijs op de bezochte scholen.

Onderzoeksdag

Op de onderzoeksdag voerden we gesprekken met:

- het intern toezicht en de ondersteuningsplanraad over de (kwaliteit van de) uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband, de kwaliteitszorg en het financieel beheer;
- schoolbestuurders over wat zij en het samenwerkingsverband voor elkaar betekenen.

We sloten de onderzoeksdag af met een bestuursgesprek met het bestuur en het coördinatieteam over de (be)sturing van het samenwerkingsverband en de bijdrage die het levert aan de realisatie van passend onderwijs in de regio. Hierna gaven we in een apart gesprek een terugkoppeling van onze bevindingen en oordelen.

Overige wettelijke vereisten

Deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). We hebben het ondersteuningsplan 2022-2024 getoetst op wettelijke vereisten.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.

Er zijn geen signalen over het bestuur bij ons binnengekomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het onderzoek op bestuursniveau, inclusief een samenvattend oordeel. De paragrafen 2.1 en 2.2 geven onze oordelen en bevindingen op de standaarden uit respectievelijk de kwaliteitsgebieden Realisatie passend onderwijs en Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Onze bevindingen met betrekking tot de overige wettelijke vereisten staan beschreven in paragraaf 2.3. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in paragraaf 2.4.

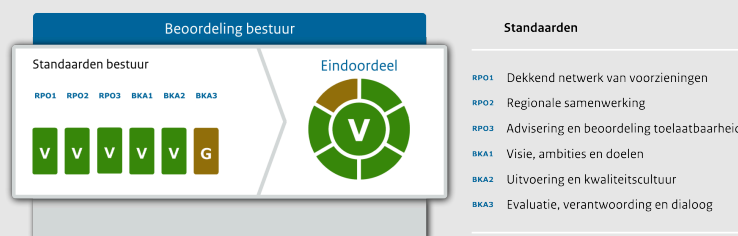
In hoofdstuk 3 staan de resultaten van de verificaties op de scholen beschreven. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de onderliggende standaarden.

1. Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?

Uit ons onderzoek blijkt dat het bestuur de aan hem opgedragen wettelijke taken uitvoert en de doelstellingen van passend onderwijs realiseert. De medewerkers van scholen en ook de ouders die wij spraken geven er blijk van dat het beleid van het samenwerkingsverband helpt om passend onderwijs te realiseren. Wel raakt het gespecialiseerd onderwijs vol, waarmee het dekkend netwerk onder druk staat.

2. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Het bestuur waarborgt met zijn besturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband. Het bestuur voert financieel beleid dat bijdraagt aan de realisatie van de inhoudelijke doelen en heeft een werkend stelsel voor kwaliteitszorg.

Bijzonder aan dit samenwerkingsverband is de nauwe verbinding tussen het samenwerkingsverband en de aangesloten schoolbesturen, zowel in beleid als in personen. Deze verwevenheid alsook een positieve kwaliteitscultuur dragen eraan bij dat scholen er met elkaar in slagen om leerlingen zo passend mogelijk onderwijs te bieden. Tevens lukt het hen om tijdig tegemoet te komen aan wijzigende omstandigheden, zoals een toename aan instroom van jonge kinderen met ontwikkelingsachterstanden.

2.1. Realisatie passend onderwijs

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

REALISATIE PASSEND ONDERWIJS	O	V	G
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen		●	
RPO2 Regionale samenwerking		●	
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid		●	

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen een zo passend mogelijk aanbod op een school. De basisscholen weten relatief veel leerlingen zelf van onderwijs en ondersteuning te voorzien en er is binnen het samenwerkingsverband ook een divers aanbod voor specifieke doelgroepen.

Binnen het samenwerkingsverband ligt het deelnamepercentage aan het gespecialiseerd onderwijs onder het landelijk gemiddelde. Dat betekent dat basisscholen relatief veel leerlingen zelf van onderwijs en extra ondersteuning kunnen voorzien. Dit zien wij terug in onze verificaties op de scholen en vernemen we van scholen en ouders. De basisscholen betrekken (externe) deskundigen voor het verzorgen van extra ondersteuning. Ook is er binnen het samenwerkingsverband een aanbod voor specifieke groepen leerlingen. Zoals een aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen dat in de werkplaats POINT door scholen en wetenschappers wordt ontwikkeld en verschillende soorten aanbod en ondersteuning voor jonge leerlingen. Dit komt voort uit de toename van instroom van jonge leerlingen met ontwikkelingsachterstanden.

Ook ontwikkelt het samenwerkingsverband het dekkend netwerk van voorzieningen verder door. Zo start er eendaags een nieuwe so-groep voor jonge kinderen en komt er een aanbod voor jonge kinderen met (ernstige) gedragsproblemen dat zich richt op het jonge kind, het gezin en de school.

Voor leerlingen die niet in staat zijn hun school (volledig) te bezoeken, heeft het samenwerkingsverband met de gemeenten een onderwijs-zorg-arrangement ingericht. Dat is gesitueerd op een zorgboerderij. Vanuit dit arrangement kunnen de leerlingen op hun eigen tempo ingroeien op de eigen school.

RPO2. Regionale samenwerking

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Het bestuur stemt af met de gemeenten, de voorschoolse instanties en het voortgezet onderwijs. Dit draagt eraan bij dat leerlingen met ondersteuningsbehoeften een soepele overstap kunnen maken en er geen leerlingen thuis hoeven te zitten door een gebrek aan passend onderwijs.

Afstemming met de gemeente

Zowel de coördinatoren als het bestuur voeren frequent en op verschillende niveau's overleg met de gemeenten. Dat gaat bijvoorbeeld over het thuiszitterspact en de afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp. Zo is er schoolmaatschappelijk werk op alle scholen en is er een jeugdhulpverlener als link naar het jeugdteam. Wel kent het jeugdteam wachtlijsten waardoor leerlingen soms bijna een half jaar moeten wachten op passende jeugdzorg. Dit stelt scholen voor een uitdaging om de leerlingen gedurende het wachten toch zo goed mogelijk onderwijs en ondersteuning te blijven bieden. Ten tijde van het vierjaarlijks onderzoek startten de gemeenten en het samenwerkingsverband een pilot op twee scholen om al lerend tot een betere en efficiëntere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp te komen.

Thuiszitters tot een minimum beperkt

Het samenwerkingsverband doet er veel aan om thuiszitten terug te dringen en heeft de weinige thuiszitters die er zijn goed in beeld via de scholen. Zo draagt het eerder genoemde onderwijs-zorg-arrangement bij aan het voorkomen van thuiszitten. Om beter te begrijpen waarom er desondanks toch leerlingen thuiszitten laat het samenwerkingsverband samen met het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs een extern onderzoek uitvoeren voor beter zicht op de redenen waarom leerlingen thuiszitten en welke interventies er nodig zijn om deze leerlingen weer naar school te leiden. Ook voert het samenwerkingsverband een pilot uit waarbij thuiszittende leerlingen thuis worden bezocht door een gedragscoach.

Afspraken met voorschoolse instanties en het voortgezet onderwijs

Voor een soepele overgang van jonge kinderen naar de basisschool maakte het bestuur afspraken met voorschoolse instanties. Dat is nodig omdat de scholen een toename van ontwikkelingsachterstanden en gedragsproblematiek bij jonge leerlingen signaleren. Ook heeft het samenwerkingsverband afspraken met het voortgezet onderwijs over een soepele overgang van leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn en leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Scholen krijgen advies over ondersteuningsbehoeften van leerlingen en het bestuur neemt tijdig en na een zorgvuldig proces besluiten over de

toelaatbaarheid van leerlingen tot het gespecialiseerd onderwijs.

Scholen krijgen advies wanneer zij daarom vragen

Wanneer scholen vragen hebben over de ondersteuningsbehoeften van leerlingen, kunnen zij terecht bij deskundigen van een van de twee grote schoolbesturen. De kleinere schoolbesturen hebben een contract met een van deze twee grote schoolbesturen, waarmee voor alle scholen binnen het samenwerkingsverband de advisering is geregeld. Dit werkt naar tevredenheid van de scholen en ouders die wij spraken.

Het bestuur neemt zorgvuldig en tijdig besluiten over toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs

Het bestuur behandelt aanvragen voor de toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs binnen de wettelijke termijnen. Daarbij volgt het bestuur een zorgvuldig procedure en heeft het bestuur ook aandacht voor de onafhankelijkheid van het deskundigenadvies. Ook heeft het bestuur de beschikking over de juiste deskundigen om te betrekken bij het nemen van een besluit. Het bestuur kan wel meer aandacht besteden aan het betrekken van de juiste tweede deskundige, omdat het soms vanuit praktische overwegingen twee orthopedagogen zijn die het deskundigenadvies opstellen. Dat is niet de bedoeling van de wetgever. De tweede deskundige moet iemand zijn met specifieke deskundigheid op het gebied van de ondersteuningsvraag van de leerling, zoals onder andere een maatschappelijk deskundige of schoolpsycholoog die binnen het samenwerkingsverband actief zijn.

2.2. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

BESTURING, KWALITEITZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog			✓

BKA1. Visie, ambities en doelen

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Het bestuur heeft een stelsel voor kwaliteitszorg en werkt met een beleidsrijke meerjarenbegroting. Het intern toezicht is deugdelijk gescheiden van het bestuur.

Het bestuur heeft een systeem voor kwaliteitszorg

Het bestuur stelde het ondersteuningsplan 2022-2024 op waarin het financieel en inhoudelijke beleid met elkaar zijn verbonden. Ook in de meerjarenbegroting 2024-2028 is een koppeling zichtbaar tussen de (strategische) doelen en de inzet van middelen.

Met jaarplannen en evaluaties werkt het bestuur op een planmatige manier aan de uitvoering van het ondersteuningsplan. Ook heeft het bestuur een stelsel voor kwaliteitszorg ingericht waarmee het zicht heeft op de realisatie van de jaarplannen.

Het bestuur betreft naast informatie uit de eigen systemen en de verantwoording van schoolbestuurders ook informatie uit diverse onafhankelijke onderzoeken die het laat uitvoeren. Daarbij zijn ook wetenschappers van verschillende universiteiten betrokken. Dit is een sterk punt van het bestuur. Deze door externen uitgevoerde onderzoeken gaan bijvoorbeeld over kenmerken van leerlingen in de sbo- en so-scholen van het samenwerkingsverband, wat scholen nodig hebben om inclusiever te gaan werken en het eerder genoemde onderzoek naar thuiszitters. Het bestuur wil de uitkomsten benutten voor het opstellen van het nieuwe ondersteuningsplan.

Verbetering mogelijk in het systeem van kwaliteitszorg

Het bestuur kan zich verbeteren door de verschillende elementen van data-verzameling en evaluaties meer met elkaar in samenhang te brengen. Om dit te realiseren voert het bestuur dit jaar een digitale tool in waar de verschillende elementen van kwaliteitszorg met elkaar in verbinding worden gebracht en waarin ook de inzet van de ondersteuningsmiddelen rechtstreeks wordt gekoppeld aan de doelen en activiteiten. Met deze digitale tool wil het bestuur ook zijn zicht op de realisatie van passend onderwijs verbeteren. Zo komt er ook informatie in van de scholen over de realisatie van de basisondersteuning en de extra ondersteuning die zij bieden. Hiervoor stelde het bestuur de basisondersteuning recent opnieuw op. Dat was nodig omdat de basisondersteuning was geformuleerd als basiskwaliteit, waar weliswaar elementen van basisondersteuning in zaten maar ook elementen die niet met ondersteuning te maken hebben. De nieuwe formulering moet scholen en schoolbesturen meer duidelijkheid geven wat het samenwerkingsverband aan ondersteuning van de scholen verwacht. En het moet betrouwbaarder informatie opleveren voor het samenwerkingsverband over de realisatie van de basisondersteuning door de scholen. Ook kan het bestuur duidelijker maken wat het tenminste wil zien om tevreden te zijn over de resultaten bij de afzonderlijke doelen. Deze normering wil het bestuur gaan opstellen in het nieuwe ondersteuningsplan.

Het intern toezicht is onafhankelijk van het bestuur ingericht

Het intern toezicht en het bestuur zijn deugdelijk van elkaar gescheiden. De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke leden met ieder expertise op een specifiek terrein. Namens de aangesloten

schoolbestuurders vormen de drie grootsten het bestuur van het samenwerkingsverband. Het bestuur heeft enkele uitvoerende bestuurlijke taken gemandateerd aan het coördinatieteam. De bevoegdheden van de raad van toezicht, het bestuur en het coördinatieteam zijn uitgewerkt en vastgelegd in de statuten en reglementen.

In service level agreements (sla's) heeft het samenwerkingsverband duidelijk uitgewerkt wat het van elk afzonderlijk schoolbestuur verwacht en welke financiële middelen het schoolbestuur daarvoor ontvangt. Dat is ook de basis voor de verantwoording van schoolbesturen aan het samenwerkingsverband.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Het samenwerkingsverband voert het ondersteuningsplan en het kwaliteitsbeleid uit, er is een professionele kwaliteitscultuur en de raad van toezicht voert zijn wettelijke taken als intern toezichthouder uit.

Het samenwerkingsverband voert het ondersteuningsplan uit

Wij constateren dat het samenwerkingsverband het ondersteuningsplan, dat is vastgesteld door de voormalige bestuursleden, uitvoert. Dit zien we terug op alle vijf de programmalijnen die in het plan staan beschreven, al gaat de uitvoering niet zo snel als in het ondersteuningsplan wordt beoogd. Zo is er bijvoorbeeld al wel een communicatieplan opgesteld maar zijn de onderzoeken naar wat er nodig is om inclusiever te kunnen werken nog gaande. Ook de hierboven bij RPO₁ genoemde uitbreiding van het dekkend netwerk met voorzieningen voor jonge kinderen is een voorbeeld van de uitvoering van het ondersteuningsplan en de werking van de kwaliteitszorg.

Het samenwerkingsverband werkt volgens de planning- en controlcyclus

Het bestuur werkt met een duidelijke planning- en controlcyclus die onder andere bestaat uit een (meerjaren)begroting, een risicoanalyse en het jaarverslag. Binnen het samenwerkingsverband is veel overleg over de financiën. Zo ontvangt het samenwerkingsverband tweemaandsrapportages van het administratiekantoor die de bestuurscoördinatie, ambtelijk secretaris en de penningmeester in periodiek overleg bespreken met de controller van het administratiekantoor.

Professionele kwaliteitscultuur

Binnen het samenwerkingsverband heerst een professionele cultuur. Dit zien we in alle geledingen, waaronder de schoolbesturen, het coördinatieteam, het bestuur en de raad van toezicht. De scholen zijn goed op de hoogte van het beleid van het samenwerkingsverband al is voor hen het onderscheid tussen het samenwerkingsverband en het

schoolbestuur niet altijd helder. Dat komt omdat er sprake is van een nauwe verwevenheid tussen het beleid van het samenwerkingsverband en dat van de schoolbesturen. Daar draagt de inrichting van het samenwerkingsverband ook aan bij, met de schoolbestuurders van de drie grote schoolbesturen in het bestuur. Maar ook draagt het coördinatieteam bij aan deze sterke verbinding van het samenwerkingsverband met de schoolbesturen. Zo werken twee van de drie coördinatoren ieder bij een groot schoolbestuur in een rol om de uitvoering van passend onderwijs op de scholen van het schoolbestuur te bevorderen. De kleinere schoolbesturen kopen hiervoor diensten in bij de twee grote schoolbesturen. Het derde lid van het coördinatieteam is onafhankelijk bestuurssecretaris en bewaakt mede het onafhankelijk functioneren van het samenwerkingsverband. Om het onafhankelijk functioneren en elkaar aanspreken te bevorderen, voeren de coördinator van het andere schoolbestuur en de onafhankelijk bestuurssecretaris samen de verantwoordingsgesprekken met de individuele schoolbestuurders.

Het intern toezicht functioneert onafhankelijk van het bestuur

Met de externe leden in de raad van toezicht functioneert het intern toezicht onafhankelijk. Ook constateren we dat de raad van toezicht de wettelijke toezichttaken uitvoert. Daarbij besteedt de raad aandacht aan de doelmatige besteding van de ondersteuningsmiddelen, wat bijdraagt aan de door het bestuur in gang gezette verbeteringen in het stelsel van kwaliteitszorg.

De raad van toezicht en de ondersteuningsplanraad voeren twee keer per jaar een overleg. Daarnaast hebben de voorzitters van beide raden frequenter contact.

De ondersteuningsplanraad functioneert en wordt gefaciliteerd door het bestuur

De ondersteuningsplanraad kent een evenwichtige inrichting van vier leden van de personeelsgeleding en vier leden van de oudergeleding. Er zijn twee vacatures, waarbij het bestuur zich inzet om ook deze zetels bezet te krijgen. De ondersteuningsplanraad beschikt over faciliteiten om zijn werk te kunnen doen, waaronder een notulist en om het jaar volgt de raad een externe scholing. Na verbeteringen ontvangt de ondersteuningsplanraad nu tijdig de stukken van het samenwerkingsverband en met uitgebreide toelichtingen daarop.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij waarderen de kwaliteit op deze standaard als Goed. Het samenwerkingsverband is sterk in het uitvoeren van evaluaties en het benutten van de uitkomsten voor verbetering. Ook voert het samenwerkingsverband zinvolle dialogen die leiden tot eigen verbeteringen alsook bij de samenwerkingspartners.

Het bestuur voert evaluaties uit en benut deze voor verbetering

Het samenwerkingsverband voert evaluaties uit van het jaarplan, van

overkoepelende thema's en van de bijdrage van individuele schoolbesturen aan de realisatie van de doelen van het samenwerkingsverband. De uitkomsten daarvan benut het bestuur voor verdere verbetering, zodat de doelen die het bestuur zich stelt ook goed onderbouwd zijn en met een breed draagvlak. Voorbeelden hiervan zijn evaluaties en verbeteringen in de route voor toelaatbaarheidsverklaringen, van het beleid over terugplaatsing van leerlingen uit het gespecialiseerd onderwijs naar het regulier onderwijs en de ontwikkeling van het aanbod voor hoogbegaafde leerlingen. Maar bijvoorbeeld ook het stapsgewijs verbeteren van de verantwoording van schoolbesturen aan het samenwerkingsverband gedurende de afgelopen twee jaren. Daarnaast voerde het bestuur een zelfevaluatie uit ter voorbereiding op het schrijven van het nieuwe ondersteuningsplan. Deze zelfevaluatie ziet er compleet en bruikbaar uit voor het opstellen van het nieuwe ondersteuningsplan.

Naast evaluaties over inhoudelijk beleid evalueerde het bestuur ook het werken met het coördinatieteam. Met als uitkomst dat het bestuur meer en flexibel mankracht gaat inhuren voor projectleiding van samenwerkingsverband brede projecten waar de coördinatoren onvoldoende aan toekomen.

Evenals het bestuur en het coördinatieteam, voert de raad van toezicht zelfevaluaties uit en benut deze voor verbetering. Zo is de raad werkbezoeken gaan invoeren als vervolg op de zelfevaluatie van 2022 en zijn de leden meer zichtbaar voor de scholen en andere samenwerkingspartners als vervolg op de zelfevaluatie van 2023.

Het bestuur en intern toezicht verantwoorden zich in het jaarverslag
Zowel het bestuur als de raad van toezicht leggen verantwoording af in het jaarverslag. Daarbij kan het bestuur meer werk maken van het zichtbaar verbinden van inhoud en financiën, vooral ook omdat het bestuur daar wel voldoende beleidsrijk beleid over voert.

De raad van toezicht kan in zijn verantwoording meer toelichting geven op hoe hij het toezicht op doelmatige besteding uitvoert, temeer omdat het daar veel aandacht aan besteedt in de gesprekken met het bestuur. Ook kan de raad voor een completer beeld over het eigen functioneren meer ingaan op welke resultaten hij met het intern toezicht heeft bereikt.

Financieel gezonde organisatie

Uit de continuïteitsparagraaf in het bestuursverslag 2022 en de meerjarenbegroting 2024-2028 blijkt dat de financiële positie van het samenwerkingsverband goed is. Wij zien op basis van de kengetallen geen risico's voor de financiële continuïteit op de korte of middellange termijn.

Bovenmatig eigen vermogen wordt afgebouwd

In het bestuursverslag 2022 heeft het bestuur een toelichting

opgenomen over de hoogte van het bovenmatig eigen vermogen en de afname daarvan in 2023. Uit de meerjarenbegroting 2024-2028 blijkt dat na de inzet van de extra bestedingsruimte 2023, die in de eindejaarsprognose voor 2023 is verwerkt, het samenwerkingsverband een negatief exploitatieresultaat begroot van € 1.348.537.

De dialogen leiden tot verbeteringen binnen het samenwerkingsverband alsook bij samenwerkingspartners

Het bestuur voert dialogen met de raad van toezicht. Deze gaan bijvoorbeeld over het stellen van realistische doelen voor in de komende ondersteuningsplanperiode. Dit naar aanleiding van een doel dat in meerdere opeenvolgende ondersteuningsplannen staat over het streven naar 1% leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs en geen thuiszitters.

Zowel de coördinatoren als het bestuur voeren dialogen met de gemeenten en de ondersteuningsplanraad. De dialogen met de gemeenten gaan bijvoorbeeld over de wachtlijsten bij het jeugdteam en leiden tot verbeterd functioneren van het jeugdteam. Ook komt hieruit de pilot over een betere en efficiënter afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp voort, zoals beschreven bij RPO2.

Naast genoemde dialogen voert met name het coördinatieteam ook dialogen met de programmaraad, dat is een vertegenwoordiging van de scholen. Deze dialogen leiden bijvoorbeeld tot een concretere visie in het nieuw op te stellen ondersteuningsplan.

2.3. Overige wettelijke vereisten

We hebben tekortkomingen aangetroffen bij de volgende overige wettelijke vereisten. In het ondersteuningsplan 2022-2024 ontbreken de criteria voor toelaatbaarheid tot het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. Daarmee voldoet het bestuur niet aan artikel 18a, achtste lid, onder c. van de WPO. Het bestuur heeft deze criteria wel opgesteld maar moet ze ook toevoegen aan het ondersteuningsplan. Het bestuur heeft deze tekortkoming voor de vaststelling van het rapport hersteld.

2.4. Afspraken over vervolgtoezicht

We houden voor dit bestuur de reguliere termijn aan van vier jaar. Dat betekent dat we het bestuur in principe over vier jaar weer onderzoeken. Een jaarlijkse risicoanalyse en/of (urgente) signalen kunnen aanleiding zijn om het toezicht alsnog te intensiveren.

3. Resultaten verificatie-activiteiten

Wij hebben verificatie-activiteiten uitgevoerd op enkele scholen uit het samenwerkingsverband. Tijdens de activiteiten gaan we na of scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan nakomen. We verwachten van het bestuur van het samenwerkingsverband dat het zicht heeft op deze uitvoering in de praktijk en dat het hierop stuurt.

We voerden verificatie-activiteiten uit op de volgende scholen:

- obs De Lindenboom (185C)
- cbs De Evenaar (09CL)
- De Vrije School Zaanstreek (06RD)

We hebben gekeken naar het door de scholen nakomen van afspraken uit de basisondersteuning over onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen, het opstellen van een schoolondersteuningsprofiel, extra ondersteuning en het werken met een ontwikkelingsperspectief, handelingsgericht werken en het betrekken van ouders daarbij en de afstemming met jeugdhulp. Ook hebben we met de scholen gesproken over de verantwoording van de scholen over de realisatie van passend onderwijs richting het samenwerkingsverband.

Onze bevinding is dat de scholen de afspraken nakomen en dat ons beeld daarvan in voldoende mate overeenkomt met dat van het bestuur.

Schoolondersteuningsprofiel

De afspraak over de inhoud en het vaststellen van het schoolondersteuningsprofiel (sop) komen de scholen gedeeltelijk na. Met name informatie over welke extra ondersteuning de school biedt en een oordeel over de eigen kwaliteit van de basisondersteuning zien we weinig terug. Daarmee zijn de sop's beperkt van waarde voor het samenwerkingsverband, omdat ze weinig zicht geven op de extra ondersteuning die de scholen kunnen bieden.

Ten tijde van het vierjaarlijks onderzoek nam het samenwerkingsverband een nieuwe digitale tool in gebruik waarin de scholen hun sop maken. Daar werkten de drie bezochte scholen ook aan mee. Zij bezochten daarvoor bijeenkomsten van het samenwerkingsverband waar scholen instructies kregen over de digitale tool en het invullen van hun sop.

Extra ondersteuning en het werken met een ontwikkelingsperspectief

De drie scholen komen de afspraak over het opstellen van een ontwikkelingsperspectief en de inhoud van het document grotendeels na. We zagen op twee van de drie scholen nette ontwikkelingsperspectieven. De scholen werken daarvoor met het groeidocument en maken het handelingsdeel in een apart document. In tegenstelling tot wat het bestuur denkt, is het voor de

drie scholen duidelijk voor welke leerlingen zij een ontwikkelingsperspectief moeten opstellen: voor leerlingen met een arrangement en externe ondersteuning en voor leerlingen met een eigen leerlijn op één of meer vakken.

Handelingsgericht werken en het betrekken van ouders

Alle drie de scholen werken handelingsgericht en betrekken ouders in een vroeg stadium.

Afstemming met jeugdhulp

Ook geven alle drie de scholen aan dat zij schoolmaatschappelijk werk op hun school hebben. Daarnaast hebben ze ook een jeugdverpleegkundige als schakel naar het jeugdteam. Het samen met het jeugdteam werken vanuit een gezamenlijk plan (één kind- één gezin- één plan) willen de scholen wel maar lukt op twee van de drie scholen niet goed. De scholen geven daarnaast aan dat het jeugdteam lange wachtlijsten kent. We horen verder dat niet alle scholen even tevreden zijn over de kwaliteit van het jeugdteam.

Conclusie

We stellen vast dat:

1. de bezochte scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan grotendeels naleven;
2. het beeld dat het bestuur van het samenwerkingsverband heeft over het nakomen van de afspraken grotendeels overeenkomt met onze bevindingen;
3. het bestuur het nakomen van de afspraken uit het ondersteuningsplan voldoende systematisch monitort, maar er ook nog wel verbeterruimte in is.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband en de bestuurlijke kwaliteitszorg.

Ons samenwerkingsverband spant zich dagelijks in om onze leerlingen zo goed mogelijk passend en het liefst thuisnabij onderwijs te bieden. De weg naar inclusie is onderwerp van gesprek zowel met de aangesloten besturen als met de scholen zelf. Uit dit rapport blijkt dat ook de Inspectie deze inspanning en dialoog herkent en dat inspireert tot verdere voortgang en verbetering. Het gesprek met de Inspectie heeft ons geholpen bij de reflectie op het eigen functioneren. We nemen dan ook de in het rapport beschreven aanbevelingen mee naar het nieuwe Ondersteuningsplan 2025-2029.

Van alle geledingen waarmee de Inspectie de gesprekken heeft gevoerd, hebben we teruggekregen dat dit fijne, open en constructieve gesprekken zijn geweest. We zijn blij te zien dat de verbinding met het Ondersteuningsplan tijdens de verificatiebezoeken op drie van onze scholen daadwerkelijk zichtbaar is geweest.

Het samenwerkingsverband gelooft dat een goed doorlopen PDCA cyclus, waarin ook de tijd wordt genomen voor gerichte evaluatie en zinvolle dialoog dat wordt betrokken bij het vervolg van beleid, leidt tot optimale kwaliteitsverbetering. We zijn dan ook content en trots dat de Inspectie dit in haar onderzoek heeft teruggezien en zodoende de standaard BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog als Goed heeft gewaardeerd.

Het bestuur (h)erkent eveneens de aanbevelingen die de inspectie geeft bij de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie (BKA). Het bestuur is bezig om de verantwoordingscyclus te versterken, waarbij meer en beter data-geïnformeerd werken, middels de inmiddels geïmplementeerde digitale tool, gaat leiden tot inzicht in vele kwaliteitsaspecten binnen ons samenwerkingsverband.

Het bestuur dankt de Inspectie voor het bezoek en de prettige wijze waarop we gezamenlijk in gesprek zijn geweest. Het samenwerkingsverband kan onverminderd verder met het optimaliseren van de ondersteuning in de scholen en het aanbieden van passend onderwijs voor alle leerlingen!

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

